

PŘÍPRAVA

velitelů a štábů

Hlavním úkolem v oblasti operační i taktické přípravy velitelů a štábů je naučit velitele a štáby organizovat a řídit bojovou činnost vojsk ve složitých podmínkách soudobého boje a operace.

V článku chci uvést některé zkušenosti z kontrol — kde se ukazuje snaha přípravu velitelů a štábů podceňovat, nebo ji vést formálně.

Způsob rozdělení přípravy velitelů a štábů

Vlastní přípravu velitelů a štábů můžeme rozdělit podle obsahu a způsobu vedení do několika skupin — forem:

- příprava vlastního štábu (velitelská shromáždění, velitelská příprava, štábní nácviky);
- příprava podřízeného štábu (velitelsko-štábní cvičení v terénu s pojítky, velitelsko-štábní cvičení na mapách, cvičení s vojsky);
- společná příprava vlastního a podřízeného štábu (vícestupňová cvičení a štábní nácviky).

Společnou přípravu vlastního a podřízeného štábu můžeme rozdělit na společnou přípravu, kterou řídí vyšší štáb, a společnou přípravu, kterou řídí cvičící štáb.

Všechny tyto formy přípravy musí plnit stanovené úkoly a cíle.

K přípravě vlastního štábu

Tuto přípravu plánujeme a vedeme po celý výcvikový rok se zaměřením na přípravu štábu k hlavním operačním nebo taktickým zaměstnáním, které plánuje nadřízený štáb.

Toto zaměstnání vyžaduje přípravu štábu v celém komplexu, zaměřenou nejen na vzájemné součinnostní vztahy uvnitř štábu, ale i směrem k podřízeným. Proto přípravu k tak důležitému opatření měli bychom správně gradovat, neboť dlouhodobá příprava se správným vyvrcholením umožňuje:

- získat dobré teoretické znalosti,
- získat praktické návyky při plnění povinností v poli,
- vytvořit pomocné dokumenty a vzorovou dokumentaci,
- výběr a trvalé zařazení jednotlivých důstojníků na odpovídající funkce — podle schopnosti,
- úzce sladit práci uvnitř pracovních skupin a oddělení,
- sjednotit obsahovou i formální stránku bojových dokumentů,
- upřesnit a vyzkoušet reálnost metodiky práce štábu v poli.

Důležitým úkolem bude též zdokonalit příslušníky štábů v používání ruského jazyka (zejména u vyšších štábů). K tomu je vhodné některá zaměstnání vést jen v ruském jazyce.

Závěrem chci zdůraznit, že právě v této formě spočívá těžiště v přípravě velitelů a štábů. Výsledky dosažené v operačních nebo taktických cvičeních jsou již jen výsledkem náročné práce uvnitř každého štábu.

Příprava podřízeného štábu

V tomto směru máme již dobré zkušenosti. Práci s podřízeným štábem je třeba však neustále zlepšovat a dbát na to, aby odpovídala soudobému boji. Zejména cvičení s vojsky je nejen náročnou prověrkou cvičících štábů, ale i prověrkou funkcionářů ředitelství cvičení, rozhodčí služby popř. i úsekové rozhodčí služby. Takové cvičení musí včas obsahově i materiálně zabezpečit. Řídící dokumenty musí vytvářet objektivní podmínky pro práci a bojovou činnost jak cvičících štábů, tak i vojsk. Jejich hlavním úkolem musí být, aby zabezpečily řízení cvičení podle rozhodnutí cvičících. Proto již při přípravě cvičení budeme vycházet z těchto závěrů:

- přípravy cvičení se zúčastní všechny druhy vojsk,
- výcvikové prostory pro činnost vojsk již nepostačují, ale musíme se na ně vázat,
- je nutné předem řešit vyvedení vojsk na cvičení a jejich návrat po ukončení cvičení,
- při zahájení práce na přípravě cvičení nejdříve zpracujeme kalendářní plán hlavních úkolů a opatření přípravy, ve kterém stanovíme, kterou grafickou a písemnou dokumentaci budeme zpracovávat, v jakých termínech a kdo,
- kalendářní plán vydáme formou nařízení se stanovením skupiny zpracovatelů,
- pro řízení cvičení vybereme příslušníky štábu do rozhodčí služby a ředitelství cvičení a zabezpečíme jejich dokonalou přípravu.

V tomto období musíme dbát na utajení zámyslu a průběhu cvičení před cvičícími. Tento úkol můžeme splnit, když

- a) s řídícími dokumenty seznámíme jen úzký kolektiv zpracovatelů a hlavních funkcionářů,
- b) nezpracujeme žádné autorské rozhodnutí.

Zkušenosti však ukazují, že zpracování cvičení nemůžeme ponechat pouze na hlavního zpracovatele a práci ředitelství zahájit teprve se zahájením cvičení.

Během přípravy je nutné vytvářet skupiny, které pomáhají zabezpečovat úkoly, ovšem nesmíme je plně seznamovat se zámyslem a plánem cvičení.

Dokumenty pro cvičení můžeme rozdělit do tří skupin:

1. hlavní řídicí dokumenty,
2. pomocné dokumenty,
3. dokumenty přípravy rozhodčí služby a ředitelství cvičení.

Hlavní řídicí dokumenty:

— zámysl cvičení grafický a textový s tématem cvičení, učebními obdobími, cíli a úkoly cvičení, hlavními poměry sil, předpokládaným vyvedením vojsk, průběhem a řízením cvičení;

— plán provedení textový se schématem na papíře nebo mapě malého měřítka, kde je rámcově naznačen předpokládaný vývoj situace;

— výpis z operační směrnice nebo z bojového rozkazu nadřízeného.

Pomocné dokumenty:

— schéma zámyslu cvičení,

— námět s výchozí situací vojsk na mapě nebo průsvitce,

— organizační směrnice (nařízení) pro cvičení,

— plán rekonoskace prostorů VS a prostorů cvičení vojsk,

— schéma rozmístění ředitelství cvičení (podrobné se všemi zabezpečujícími prostředky).

Dokumenty pro přípravu RS a ŘC:

— organizační nařízení pro řídicí štáb ke cvičení,

— plán přípravy rozhodčí služby a ředitelství cvičení,

— plán přípravy rozhodčích v terénu s obsahem řešených otázek,

— seznam příslušníků štábu zařazených v rozhodčí službě a ředitelství cvičení a jejich zabezpečení dopravními prostředky a pojítky.

Z toho vyplývá, že plán provedení jako hlavní dokument zpracujeme textově. Není však třeba vypracovat autorská rozhodnutí na každý den, nebo i několik za den. Je to proto, že cvičící se snaží získat autorské řešení a na druhé straně řídicí cvičení je do autorského řešení tlačí a řízení cvičení je pak snadnou záležitostí. Naopak způsob řízení cvičení na základě rozhodnutí cvičících vyžaduje větší teoretické znalosti i zvýšené úsilí od příslušníků ředitelství a rozhodčí služby. Předpokládá to, aby ŘC rozehrávalo situace na základě rozhodnutí cvičících na každý den.

Z hlediska přípravy tento způsob naopak nevyžaduje obsáhlých a pracných plánů a předem připravených situací do map rozhodčí služby. Tento způsob má odraz i ve složení rozhodčí služby a ředitelství cvičení. Možné složení ŘC a RS ukazují na schématech (viz náčrt 1 a 2). Nám se osvědčilo zařazení náčelníků správ (oddělení) do rozhodčí služby ke svým podřízeným a jejich zástupců na ředitelství cvičení.

V tomto směru mnoho cenných zkušeností přineslo cvičení „MORAVA-73“, které jistě budeme uplatňovat u nižších stupňů.

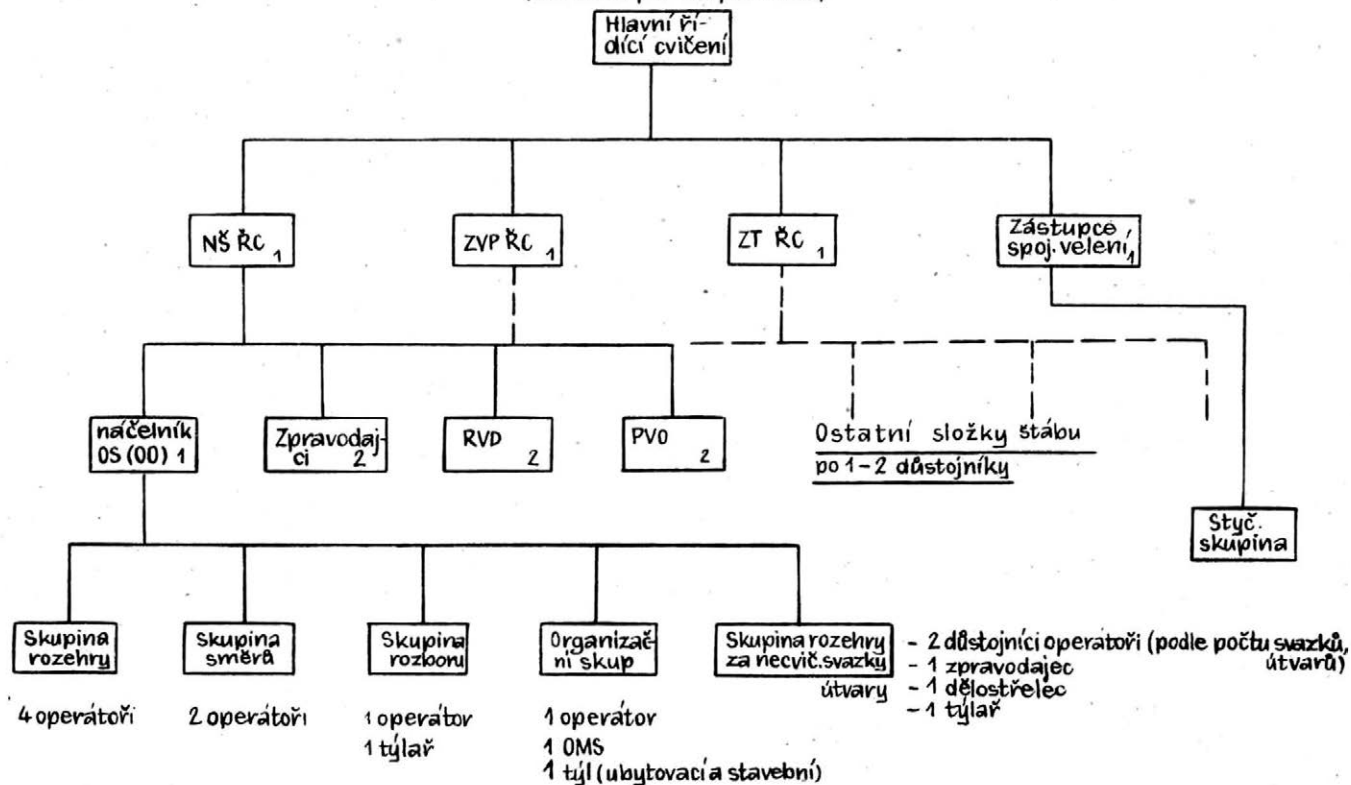
Je nutné vytvořit silnou a kvalifikovanou skupinu rozboru, která bude nejen podklady shromažďovat, ale účastnit se návrhů řešení a na základě hodnocení hlavního rozhodčího zpracuje rozbor cvičení.

Skupinu směrových důstojníků je nutné vytvořit na ředitelství cvičení. Tím procvičíme důstojníky zařazené do této funkce a vytvoříme větší tlak na podřízeného, aby bezpodmínečně plnil své povinnosti vůči nadřízenému

SLOŽENÍ ŘEDITELSTVÍ CVIČENÍ (ŘC)

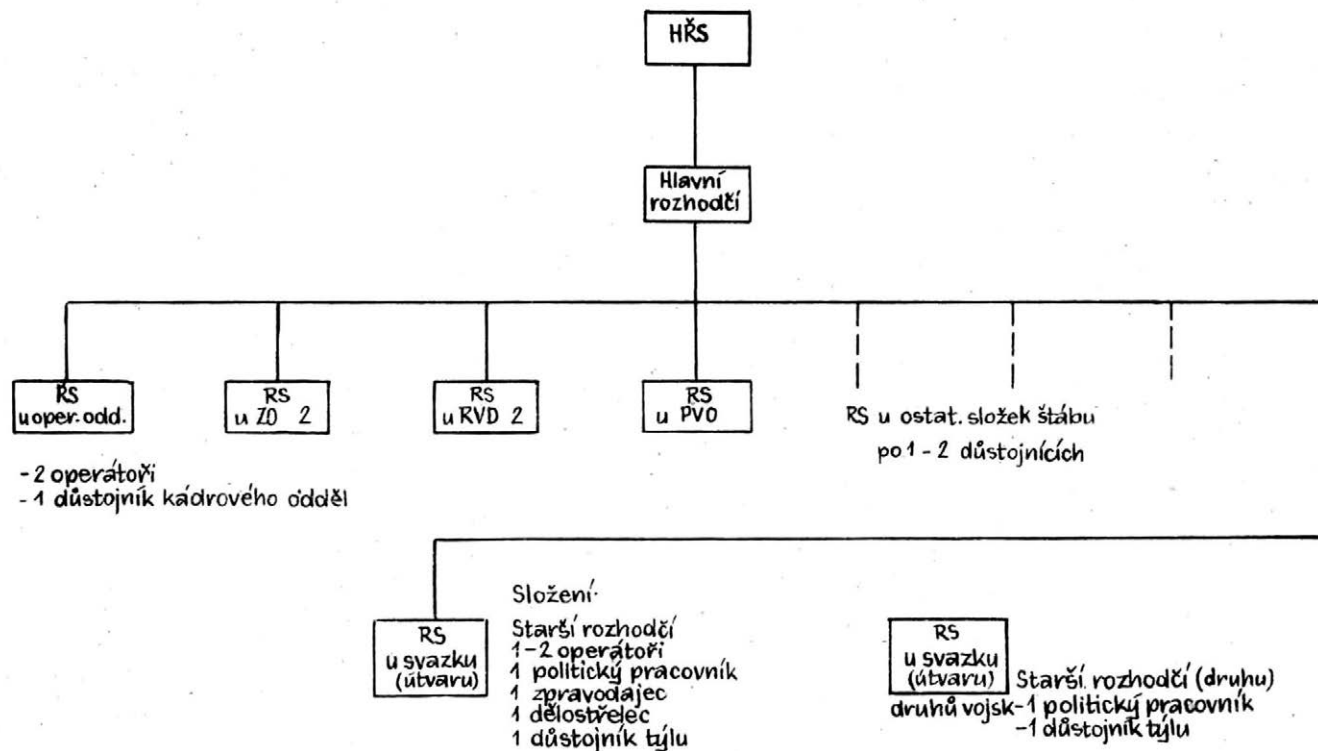
(varianta pro stupeň svaz)

Náčrt 1

SLOŽENÍ ROZHODČÍ SLUŽBY (RS)

Náčrt 2

štábu. Je to velká pomoc ve sběru a předávání informací velmi cenných při rozhodování nadřízeného stupně.

Otázka vnitřní informace štábu, i když jde o ŘC, je rovněž důležitá a je úkolem skupiny směrů (protože informační skupinu na ŘC nevytvádíme). Neustálá znalost vševojskové situace vedené na pracovních mapách je důležitá při přípravě vševojskové i odborné rozehry. Je také třeba vytvořit podmínky pro uplatňování metodiky práce podřízeného — nesmí však být šablonovitá.

Důležitá je také **práce skupiny za necvičící svazky**. Vytvořením této skupiny dosáhneme toho, že

1. ulehčíme práci skupině rozehry,
2. cvičící nadřízený musí velet všem svým podřízeným svazkům a útvarům (tedy i necvičícím),
3. umístěním této skupiny na ŘC dosáhneme bezprostřední součinnosti se skupinou rozehry.

Důležité je, že nadřízený velitel velí této skupině jako ostatním cvičícím podřízeným. ŘC má přehled a kontrolu o všech rozkazech a nařízeních, které tato skupina obdržela a může také získat dobré podklady pro rozbor.

Skupina za necvičící svazky vede pracovní mapy se situací vojsk podle metodiky práce daného stupně. Situaci vojsk předává cvičícímu nadřízenému štábu podle jeho metodiky práce. Situace vojsk nepředává na průsvitce k určité hodině komplexně, ale dílčími zprávami během vymezené časové doby, abychom se přiblížili dynamice bojové činnosti.

Skupina využívá utajeného telefonního spojení ZAS, šifrovaného spojení nebo rádiového spojení. Při použití rádiového spojení zprávy zakóduje použitím hovorových tabulek.

Skupina se pravidelně zúčastňuje rozehry a podrobně připravuje situaci na každý den.

Závěrem k této formě přípravy mohou učinit tyto závěry:

— již při přípravě cvičení vycházíme ze zásady řízení cvičení podle rozhodnutí cvičících. Klad je v tom, že není zkreslována situace, máme možnost učit cvičící na důsledcích méně správného rozhodnutí, nepotlačujeme iniciativu a tvůrčí přístup;

— z hlediska přípravy není třeba rozpracovávat obsáhlé a pracné plány a podrobně připravené situace;

— řídit cvičení může poměrně malá, ale kvalitně připravená skupina generálů a důstojníků;

— řízení cvičení podle rozhodnutí vyžaduje mít neustálý vliv na rozhodčí službu;

— je nutná každodenní rozehra v nočních hodinách (denní rozehra odtrhuje rozhodčí službu od její hlavní funkce).

Společná příprava vlastního a podřízeného štábu

Tento způsob přípravy velitelů a štábů je velmi složitý zejména proto, že vyžaduje zabezpečit kromě vlastního velení také rozhodčí službu a v nejnutnějších počtech i ředitelství cvičení. Mám na mysli společnou přípravu, kterou řídí vlastní štáb. O tomto způsobu nácviku se chci zmínit. Vzhledem k utajení zámyslu je nutné, aby jej zpracovala jedna osoba.

Ten rozpracuje v zámyslu vševojskovou situaci i situaci druhů vojsk. Po schválení zámyslu si připraví návrhy ostatních dokumentů pro řízení více-
stupňového nácviku po vševojskové stránce.

Organizační nařízení pro podřízené i vlastní štáb musíme vydat včas, abychom štábům umožnili praktickou i teoretickou přípravu. Cílem utajení zámyslu není nedůvěra proti ostatním složkám štábu. Jde o nutnost odpovědné přípravy všech příslušníků štábu na štábní nácvik.

Na závěr zpracování řídicích dokumentů přizveme i zpracovatele druhů vojsk, ovšem musíme vhodně volit dobu a místo. Jde o to, aby doba na zpracování byla dostatečně dlouhá a pokud je to možné přecházela ve vlastní štábní nácvik. Místo zpracování je vhodné volit mimo mírovou posádku štábu.

Skupinu roze hry složenou ze zpracovatelů při vlastním štábním nácviku umístíme na zvlášť střežené pracoviště. Vstup na toto pracoviště má povolen pouze hlavní řídicí a skupina roze hry.

Závěr k této formě přípravy velitelů a štábů:

— složení ředitelství cvičení omezíme na nejnutnější počty, zpravidla pouze **skupinu roze hry**.

Ostatní skupiny nahrazuje cvičící štáb;

— složení rozhodčí služby omezíme podle rozsahu vyvedení podřízeného štábu (zpravidla to bude na 2—3 osoby);

— přípravu rozhodčí služby a ředitelství cvičení představované skupinou roze hry organizujeme velmi podrobně;

— dokončení příprav dokumentace a rozhodčí služby organizujeme mimo stálou posádku nebo na zvláštních pracovištích s vyhrazením 7—10 dnů s tím, že tato doba přechází přímo ve vlastní cvičení.

Závěrem chci uvést, že všechny formy přípravy velitelů a štábů se osvědčily. Důraz klademe na obsahové zaměření, aby odpovídalo hlavnímu úkolu výcvikového roku.

Cvičení připravuje vyčleněná zpracovatelská skupina na zvláštních pracovištích tak, aby zabezpečila utajení zámyslu cvičení.

Pro hlavní opatření výcvikového roku, která nařizuje nadřízený stupeň, zpracujeme zvláštní metodický plán přípravy.

Při řízení cvičení zabezpečíme výměnu zkušeností mezi štáby na operačním a taktickém stupni.